

Samenvatting

Inleiding

Hierbij presenteert het college u de programmabegroting voor 2023 en het meerjarenperspectief voor de periode 2024-2026. In lijn met coalitieakkoord en collegewerkprogramma realiseert het college de gestelde doelen binnen de diverse programma's en producten op inhoud en binnen de financiële kaders.

Onderstaand treft u per programma een samenvatting op inhoud aan. Vervolgens worden de veranderingen in het meerjarig begrotingssaldo sinds de begrotingswijziging bij de eerste kwartaalrapportage van 2022 (raadsbesluit 19 mei 2022). Tot slot vindt u in deze samenvatting een korte weergave van de gevolgen van deze programmabegroting voor de weerstandsratio, de lastenontwikkeling voor onze inwoners en het subsidieplafond.

Programma 1 Sociaal Domein

Naast dat het hulp- en ondersteuningsaanbod voor onze inwoners de komende vier jaar op niveau moet blijven, zal de ontwikkeling van Vraagwijzer Woensdrecht centraal staan. De realisatie van Vraagwijzer Woensdrecht zal via twee ontwikkellijnen vorm krijgen:

1. Ontwikkellijn Uitvoering: Via een inwoner-ondersteuningsplan sturen op en procesregie voeren op bijdrage van partners in het voorliggend veld en aanbieders van maatwerkvoorzieningen.
2. Ontwikkellijn Organiseren Aanbod: Koppeling voorliggend aanbod en maatwerkvoorzieningen (ten behoeve van op- en afschaling hulp en ondersteuning).

Dat kunnen we niet alleen realiseren, bovenstaande pakken we op met onze in- en externe partners.

Programma 2. Ruimte

Om het tekort op de woningmarkt tegen te gaan zal Woensdrecht komende jaren investeren in realisatie van extra woningen verdeeld over de kernen. We houden daarbij oog voor de behoefte die er is bij onze eigen inwoners. Eigen grond wordt aangewend om woningen te ontwikkelen. Hiertoe zullen nieuwe grondexploitaties worden vastgesteld. Daarnaast worden afspraken gemaakt met woningcorporaties als het gaat om het aandeel huurwoningen en stimuleren verduurzaming van de woningvoorraad.

De voorbereidingen voor de implementatie van de Omgevingswet zijn in volle gang. Vanaf 1 januari 2023 is de gemeente Woensdrecht klaar om ruimtelijke initiatieven volgens deze nieuwe wet mogelijk te maken.

Op het gebied van recreatie en toerisme blijven we investeren in aansprekende evenementen die bijdragen aan de merkontwikkeling van Woensdrecht. Met recreatieondernemers wordt samen nagedacht over initiatieven om meer recreanten en toeristen aan onze gemeente te binden. Daarbij wordt ingezet op verbetering van verblijfsvoorzieningen, buitenruimte, gastvrijheid, bereikbaarheid en promotie. In regionaal verband wordt binnen de financiële mogelijkheden samengewerkt aan versterking van de Brabantse Wal.

Woensdrecht blijft zich profileren als wandel-, fiets- en wielergemeente. Wielerevenementen willen we blijven ondersteunen en de fietsvoorzieningen, zoals MTB-netwerk en routenetwerk, zijn van een aantrekkelijk niveau. Daarnaast faciliteren we ook andere sporten in onze gemeente.

Programma 3. Leefomgeving

Woensdrecht is de groene gemeente op de Brabantse Wal en heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. De duurzaamheidsvisie (2017-2035) heeft als doel de gemeente in 2035 energie- en klimaatneutraal te maken.

Duurzaamheid loopt als een rode draad door alle uitvoeringsprogramma's heen waarmee we concreet de ambities waar kunnen maken. We kijken wat we als gemeente zelf kunnen in de openbare ruimte, gemeentelijk vastgoed en inkoop. Hierin vervullen we een voorbeeldfunctie.

Daarnaast zoeken we nadrukkelijk de samenwerking op met onze inwoners, verenigingen en ondernemers/bedrijven. Dit is noodzakelijk voor de gezamenlijke verduurzamingsopgave.

De agrarische sector is onlosmakelijk verbonden met ons landschap. Daar moet ruimte voor blijven. We realiseren ons dat het verminderen van stikstofuitstoot noodzakelijk is, maar we zijn tegen een gedwongen uitkoop van onze agrariërs.

We denken op een duurzame en klimaatbestendige manier en handelen daarnaar in de ontwikkeling en uitvoering van plannen op alle beleidsterreinen. We stellen een nieuw uitvoeringsprogramma duurzaamheid op dat gebaseerd is op basis van de Duurzaamheidsvisie. Op basis van wijkscans gaan we kijken welke wijken kansrijk zijn voor een snelle transitie naar aardgasvrij.

Het gemeentelijk vastgoed en de gemeentelijke accommodaties worden zo energieneutraal mogelijk gemaakt volgens het 'BENG' (bijna energieneutraal) of 'ENG' (energie-neutraal) uitgangspunt. Met subsidies vanuit het Rijk stimuleren we energiebesparing en verduurzaming bij inwoners en bereiken we de kwetsbare huishoudens die het meest te lijden hebben onder de hoge energieprijzen. Hierin wordt extra aandacht geschonken aan de thema's biodiversiteit, klimaatbestendigheid en duurzaamheid.

Als het gaat om mobiliteit zetten we in op innovatieve toepassingen op het gebied van elektrisch vervoer en het ontwikkelen van mobiliteitshubs.

Programma 4. Economie

De gemeente Woensdrecht is gelegen op een unieke geografische locatie tussen de havens van Antwerpen, Moerdijk en Rotterdam en is hierdoor een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijvigheid. Er is een aantal grote werkgevers, waaronder op het gebied van luchtvaartgebonden onderhoud. Midden- en kleinbedrijf vormt een onmisbare voorziening binnen onze kernen. Het is voor de leefbaarheid belangrijk om dit in stand te houden. Hierbij is een goede relatie tussen gemeente en ondernemers van belang.

Op economisch vlak blijven we lokaal starters ondersteunen. We versterken onze netwerken met ondernemers om samenwerking te versterken. In 2023 stellen wij samen met onze ondernemers en inwoners een nieuwe economische visie op. We stimuleren verbinding overheid, onderwijs, ondernemers, om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te matchen. We intensiveren de contacten met Vlaamse en Nederlandse netwerkorganisaties.

Op regionaal niveau werken we samen met de RWB/REWIN, onderwijs en bedrijfsleven. Gezamenlijk komen we tot een investeringsagenda om de economische structuur van West-Brabant te versterken.

Samen met Saver N.V. zetten we in op innovatieve manieren van recycling en afvalscheiding. In samenhang hiermee leveren we medio 2023 een rapportage op die inzicht moet bieden in mogelijkheden voor de doorontwikkeling van de milieustraat.

We optimaliseren de inzamelfaciliteiten en stimuleren nog meer afvalscheiding. Dit zorgt voor minder milieubelasting en voor lagere afvalverwerkingskosten voor onze inwoners. Met gerichte communicatie wijzen we onze inwoners op de invloed die ze zelf hebben op het beperken van de kosten van afvalverwerking.

De ontwikkeling van Aviolanda is belangrijk voor Woensdrecht en de regio West-Brabant. Het is met Vliegbasis Woensdrecht ons vlaggenschip van de topsector maintenance. Aviolanda en de vliegbasis maken een snelle ontwikkeling door richting een heuse campus. Defensie, bedrijfsleven en onderwijs werken daarbij nauw met elkaar samen op het gebied van vliegtuigonderhoud, zowel militair als civiel. Er is veel aandacht voor innovatie en specialisatie, bijvoorbeeld op het gebied van onderhoud van nieuwe materialen, zoals composieten en de toepassing van drones. Cruciaal voor de ontwikkeling van het onderhoudscluster is de aandacht voor goede scholing, werkgelegenheid en de zorg voor een goede en aantrekkelijke woon- en leefomgeving van personeel en leerlingen (ofwel de zorg voor Bekwaam, Baan en Bestaan). Samen met de partners stellen we in 2023 de Human Capital Agenda 2.0 op.

Programma 5. Bestuurskracht

Als bestuurskrachtige gemeente wil Woensdrecht ook de veerkracht van de gemeenschap optimaal ondersteunen. De lokale overheid moet luisteren en samenwerken om in te kunnen spelen op de dynamiek in haar omgeving. Dat betekent dat onze dienstverlening op orde moet zijn. Iedereen - bestuurders, relaties, inwoners en medewerkers - moet zich welkom voelen in Woensdrecht.

We zetten in op samenwerking in de regio om met name kansen te benutten die regionale plannen en agenda's ons bieden.

Het nieuwe college geeft in samenwerking met de gemeenteraad invulling aan de eigen beleidsprioriteiten. Deze beleidsprioriteiten zijn samengevat in het nieuwe Collegewerkprogramma 2022-2026 "Stabiel en daadkrachtig voor Woensdrecht".

We zijn ons bewust van de dynamiek in de omgeving en de risico's en kansen die die met zich meebrengt. Daarom blijven we alert op onze rechtmatigheid, integriteit, financiële controle en blijven we investeren in onze medewerkers en in goed werkgeverschap.

Budgetrecht van de raad

Op grond van de Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale baten en lasten per programma (art 5.1). Deze zijn aan het begin van elk programma in tabelvorm weergegeven. Het college verdeelt de door de raad op programmaniveau vastgestelde middelen over de producten. Daarbij houdt zij zowel rekening met regulier werk, als met de geactualiseerde ambities uit het collegewerkprogramma. Binnen ieder programma treft u per product een tabel aan die de toedeling over de producten weergeeft. Daarnaast informeren wij u op programmaniveau over aard, duur, nut en noodzaak van de voorgenomen nieuwe investeringen. Bij de begrotingsbehandeling kan uw raad aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. Het totaal van de nieuwe investeringen wordt bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd (art. 5.2).

Financieel meerjarenperspectief

Belangrijk uitgangspunt bij de realisatie van onze doelstellingen en effecten is het voeren van een goed financieel beleid teneinde een sluitende (meerjaren)begroting 2023 te realiseren met een in financieel opzicht gezond meerjarenperspectief. Met het huidige meerjarenperspectief zijn we daar als college in geslaagd. Hieronder treft u het verloop van het begrotingssaldo sinds het vaststellen van de begrotingswijziging bij de eerste kwartaalrapportage 2022 (raadsbesluit van 19 mei 2022).

Overzicht begrotingssaldo (Bedragen x € 1.000)		2022	2023	2024	2025	2026
Begrotingssaldo 19 mei 2022		226	-195	151	474	934
Ontwikkelingen:						
A	Financiële tussenrapportage tweede kwartaal 2022 (Besluit gemeenteraad 15-09-2022)	535	0	0	0	0
B	Effect Collegewerkprogramma 2022-2026	0	-345	-60	0	0
C	Effect voorstellen Perspectievennota 2023-2026	0	-1.549	-2.030	-2.227	-2.297
D	Effect Meicirculaire 2022	0	2.044	3.564	4.663	2.039
E	Regulier staatwerk begroting	0	-8	20	-7	13
F	Doorrekening Personeelsstaat (CAO, inschalingen en pensioen)	0	-330	-327	-327	-327
G	Gemeentelijke belastingen	0	281	284	287	291
H	Effect Septembercirculaire 2022*	224	1.118	867	628	726
I	Aanpassing bijdrage BWB*	-38	0	0	0	0
J	Motie ongediertebestrijding (besluit gemeenteraad 29-09-2022)	0	-20	-20	-20	-20
X	Overige mutaties	0	-13	-13	-13	-13
Geactualiseerd financieel perspectief		947	983	2.436	3.457	1.346
Correctie voor incidentele baten en lasten om het structureel saldo te kunnen bepalen**			203	633	-821	-97
Geactualiseerd structureel saldo		947	1.186	3.069	2.636	1.249

*) Wordt voor 2022 verwerkt in de begrotingswijziging bij de Financiële tussenrapportage derde kwartaal 2022

**) Door alle incidentele baten en lasten uit de begroting te filteren resteert het structureel saldo waarop de toezichthouder toetst.

Leeswijzer: In 2023 zijn de incidentele lasten hoger dan de incidentele baten. Per saldo resteert een last van 203.000 euro.

Als we die resterende last uit de begroting filteren stijgt het saldo met 203.000 euro. Dit resulteert in een geactualiseerd structureel saldo van (afgerond) 1.186 miljoen

Zie voor verdere specificatie het Overzicht van incidentele baten en lasten.

Toelichting mutaties meerjarig begrotingssaldo

A. Financiële tussenrapportage tweede kwartaal 2022 (Besluit gemeenteraad 15-09-2022)

Op 15 september 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met de begrotingswijziging bij de Financiële tussenrapportage tweede kwartaal 2022. In deze begrotingswijziging zaten onder andere het effect van de Meicirculaire 2022 (voor 2022) en het effect van het nieuwe Collegewerkprogramma (voor 2022) verwerkt.

B. Effect Collegewerkprogramma 2022-2026

Het effect van het nieuwe Collegewerkprogramma 2022-2026 voor de jaren 2023-2026 is opgenomen in deze Programmabegroting 2023.

C. Effect voorstellen Perspectievennota 2023-2026

Het effect van de in de Perspectievennota 2023-2026 benoemde ontwikkelingen voor de jaren 2023-2026 is opgenomen in deze Programmabegroting 2023.

D. Effect Meicirculaire 2022

Het effect van de Meicirculaire 2022 is voor de jaren 2023-2026 opgenomen in deze Programmabegroting 2023.

E. Regulier staatwerk begroting

Jaarlijks worden, nadat de Perspectievennota is opgesteld, in het begrotingsproces regulier diverse staten opnieuw doorberekend. Het financieel effect daarvan is opgenomen in deze Programmabegroting 2023.

F. Doorrekening Personeelsstaat (CAO, inschalingen en pensioen)

De (eveneens reguliere) doorrekening van de personeelsstaat wordt hier vanwege de omvang van het effect apart benoemd. In afwachting van de uitkomst van de lopende CAO-onderhandelingen is gerekend met een geschatte loonstijging van 7%. Daarnaast is er rekening gehouden met een stijging van de pensioenpremies.

G. Gemeentelijke belastingen

Op basis van de tussentijdse cijfers van de BWB wordt een grotere opbrengst OZB verwacht. Dit heeft een structureel effect.

H. Effect septembercirculaire 2022

De septembercirculaire is op de dag na Prinsjesdag verschenen. Deze geeft meerjarig een positief effect op het begrotingssaldo. Dit heeft met name te maken met de verder gestegen (begrote) rijksuitgaven. Hogere rijksuitgaven leiden tot een hogere bijdrage voor gemeenten vanuit het gemeentefonds ("samen de trap op en af"). Daarnaast heeft het actualiseren van de maatstaven, welke gebruikt worden om (een groot deel van) de algemene uitkering te berekenen (aantal inwoners, aantal bijstandsontvangers, aantal jeugdigen < 18 jaar etc.) een positief effect.

Bij de meicirculaire werden gemeenten geadviseerd een stelpost op te nemen vanwege het risico dat de (grote) ambities uit het regeerakkoord toch te groot blijken te zijn en deze rijksuitgaven de komende jaren weer dalen (samen de trap af). Door nieuwe landelijke afspraken, waaronder het deels bevriezen van het accres (waardoor de gemeentelijke inkomsten voorlopig *niet* dalen als het rijk minder uitgeeft) is die stelpost niet meer nodig. Ook dat leidt nu tot een positief effect op het begrotingssaldo.

I. Begrotingswijziging Belasting samenwerking West-Brabant

Op 15 september 2022 heeft de gemeenteraad de eerste begrotingswijziging 2022 BWB vastgesteld. Onderdeel van het raadsbesluit is dat het effect van deze wijziging voor Woensdrecht opgenomen wordt in (de begrotingswijziging behorende bij) de financiële tussenrapportage derde kwartaal 2022. Volledigheidshalve is het effect voor 2022 al wel weergegeven in bovenstaande tabel.

J. Aangenomen motie ongediertebestrijding

Op 29 september 2022 heeft de gemeenteraad unaniem een motie aangenomen waarin het college verzocht wordt een beleidsplan "Ongediertebestrijding" op te stellen. Daarnaast verzoekt de raad met deze motie het college om vanaf het begrotingsjaar 2023 een structureel bedrag van € 20.000 op te nemen en dit bedrag aan te passen als het nog op te stellen beleidsplan hierom vraagt.

Weerstandsratio

Van belang is dat de vrije ruimte in de exploitatie en de reserves (weerstandsvermogen) voldoende is om de gedefinieerde risico's op te kunnen vangen. Dit wordt uitgedrukt in een weerstandsratio. De gemeenteraad van Woensdrecht heeft voor de weerstandsratio de minimumwaarde van 1,4 vastgesteld.

Het voor 2023 begrote totale weerstandsvermogen bedraagt € 6.806.100. Dit bedrag is opgebouwd uit het saldo van de algemene reserve per 01-01-2023, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien, waarop de exploitatie- en investeringsuitgaven ten laste van de algemene reserve in mindering zijn gebracht. Aan risico's wordt een totaal geraamd van € 4.210.000.

Hieruit resulteert een weerstandsratio van 1,6 waarmee voldaan wordt aan de minimumnorm.

Lastenontwikkeling

Woensdrecht kent een relatief laag belastingniveau. De COELO-Atlas 2022, die voor alle Nederlandse gemeenten een vergelijking maakt van de woonlasten, bevestigt dit beeld. De woonlasten worden gedefinieerd als het totaal van de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Van de 349 binnengemeentelijke tariefgebieden in Nederland staat Woensdrecht op plaats 64; d.w.z. er zijn 63 tariefgebieden die lagere woonlasten hebben en 285 met hogere woonlasten. Woensdrecht bevindt zich daarmee onder de gemiddelden van zowel Nederland als de provincie Noord-Brabant.

Subsidieplafond

Op grond van de algemene subsidieverordening gemeente Woensdrecht 2016 stelt de raad jaarlijks het subsidieplafond vast. Het totaalbedrag van het subsidieplafond is ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2022. Mogelijk zal het subsidieplafond in loop van het jaar verhoogd worden, daar nu nog geen rekening is gehouden met indexeringen van de budgetsubsidies. Dit zal blijken tijdens het in behandeling nemen van subsidieaanvragen voor 2023.

Ook is er jaarlijks voor de subsidieregeling "Eenmalige subsidies Woensdrecht" € 8.143 beschikbaar.

Met deze Programmabegroting 2023 stelt het college de raad voor het totale subsidieplafond 2023 vast te stellen op € 1.744.387. In de tabel in bijlage E wordt de onderverdeling naar thema zichtbaar gemaakt.

